İŞKUR

2019

MARDİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

MARDİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

MARDİN İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Müslüm KURUTKAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Mardin İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa YAMAN
Mardin Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Mardin'de ise bu kapsamda planlanan 631 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Mehmet AKIN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 9
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 27
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 45
SONUÇ 50
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 54

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 21
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 25
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 26
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 27
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 31
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 41
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 42
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 44
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 45
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 46
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 47
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 13
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 17
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 18
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 19
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 20
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 22
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 23
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 24
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 26
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 29
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 30
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 42
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 43
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 48
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 49

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Mardin İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 631 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. Mardin ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 30 bin 977 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 24 bin 739 çalışan erkeklerden, 6 bin 238 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Mardin ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Mardin ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Mardin ili açık iş oranı bakımından 1,6 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,8 ile İmalat sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 682 kişilik açık iş mevcuttur. Mardin ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 90,2'si için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Mardin ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Mardin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleği takip etmektedir.

Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mardin ilinde işverenlerin yüzde 17,7'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Mardin ilinde ülke geneli ortalamasının üzerinde olup yüzde 4,9'tür.

Mardin ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 59,1'i, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 17,5'u teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 18,3'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Mardin ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe işverenlerin tamamı, Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe ise işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Mardin İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Mardin işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Mardin İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Mardin ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Mardin ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

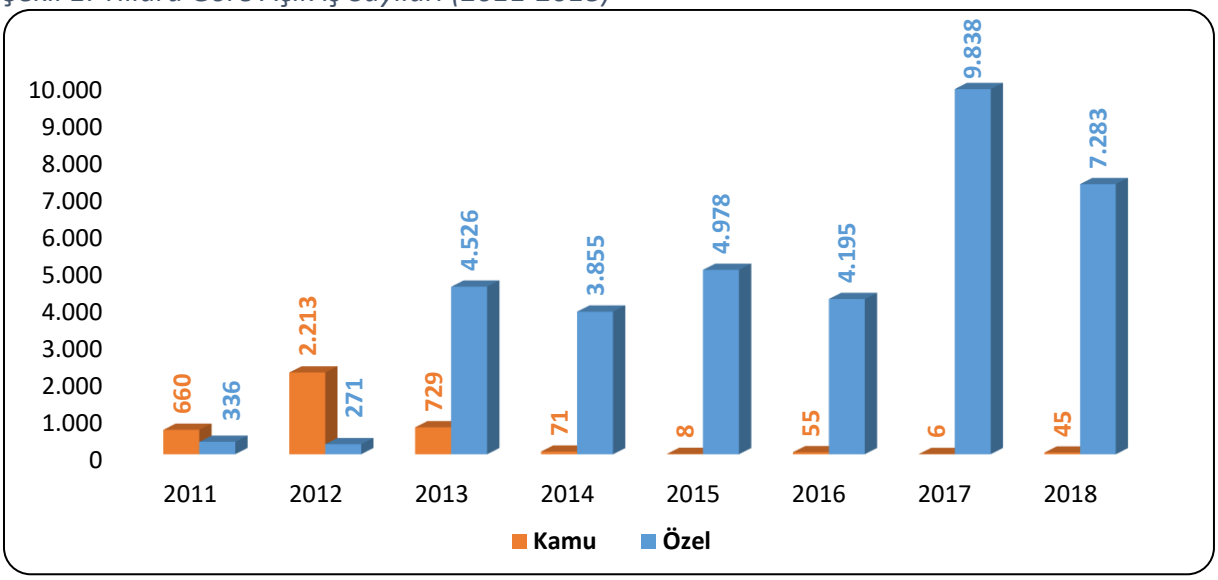

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 996 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 7 bin 328 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2014 ve 2016 yıllarında bir önceki yıllara göre düşüş yaşanmış olup, 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve 2018 yılı 2011 yılına göre yaklaşık yüzde 635,7 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında

incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Makineci (Dikiş)	1.581
Beden İşçisi (Genel)	944
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	411
Servis Şoförü (Okul)	248
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	213
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	210
Temizlik Görevlisi	180
Şoför (Yolcu Taşıma)	164
Şoför-Yük Taşıma	129
Büro Memuru (Genel)	128

Kaynak: İŞKUR

Mardin ilinde 2018 yılında 7 bin 328 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 1.581 açık iş ile Makineci (Dikiş) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 21,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

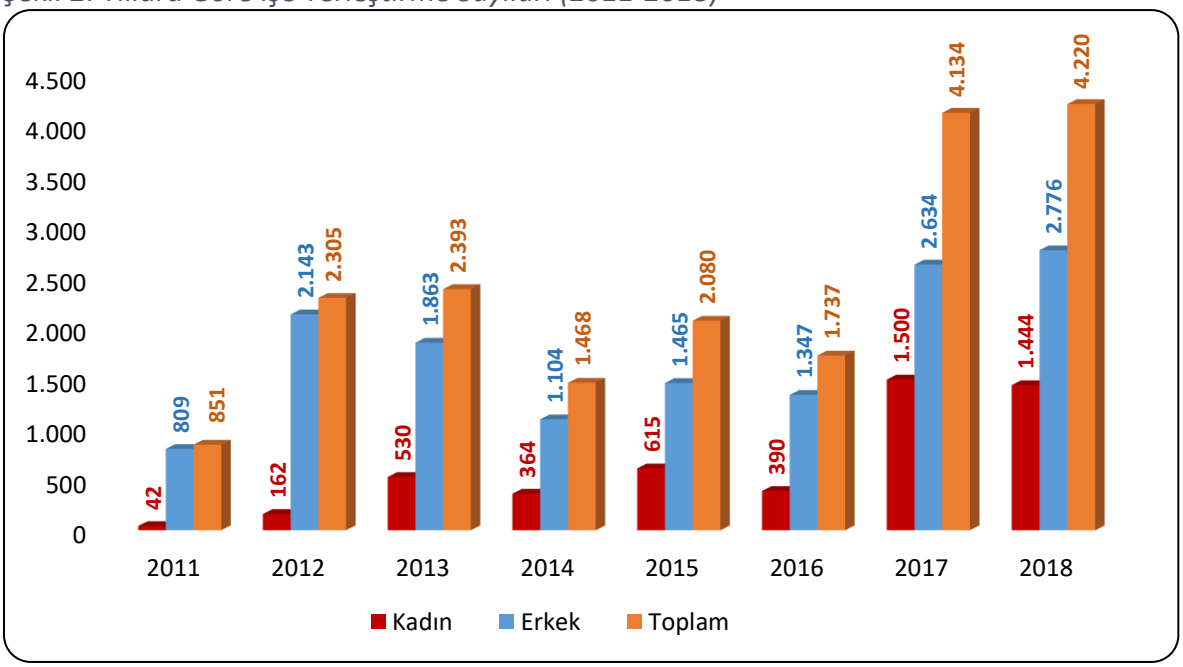

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 851 olan Mardin ilinde işe yerleştirilenlerin 809'su erkek, geri kalan 42 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2018 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 4 bin 220 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 34,2'si kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izleyerek 2018 yılında 1.444 kişi olmuştur.

2016 yılına kıyasla açık iş karşılanma oranlarında %16,7 artışın nedenleri arasında 2017 yılından beri uygulamaya alınan İlave İstihdam Teşvikidir. Kadın işe yerleştirme sayısı İmalat sektörünün gelişmesi ile 2018 yılında 2016 yılına göre yaklaşık dört kat artmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	761	502	1.263
Beden İşçisi (Genel)	539	130	669
Satış Danışmanı / Uzmanı	91	40	131
Büro Memuru (Genel)	58	49	107
Şoför-Yük Taşıma	104	0	104
Garson (Servis Elemanı)	86	17	103
Büro İşçisi	48	34	82
Temizlik Görevlisi	52	28	80
Hemşire	42	36	78
Servis Şoförü (Okul)	69	1	70

Kaynak: İŞKUR

Mardin ilinde 1.263 kişilik işe yerleştirmeyle Makineci (Dikiş) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 29,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleri takip etmektedir. İlk 10 meslek içerisinde hem erkekler hemde kadınlar için en çok Makineci (Dikiş) ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

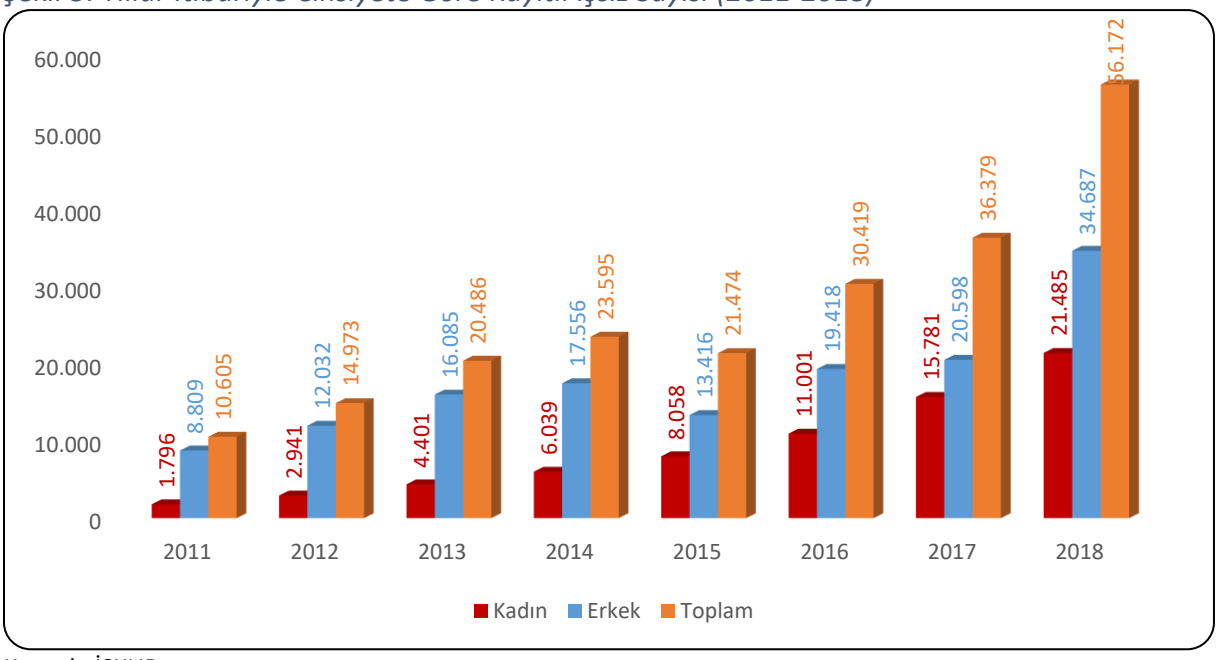

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Mardin ilinde İŞKUR'a kayıtlı 10 bin 605 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 8 bin 809'u erkek, 1.796'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 56 bin 172 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. Ayrıca 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Mardin'de 1.796 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 21 bin 485'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Mardin ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Mardin ilinde Kuruma kayıtlı 22 bin 742 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Mardin ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 40,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Makineci (Dikiş), Büro Memuru

(Genel), Büro İşçisi, Sekreter, Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Çocuk Gelişimi Meslek Elemanı ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	11	99	121	220
2012	20	250	235	485
2013	22	381	213	594
2014	35	541	457	998
2015	76	1.322	397	1.719
2016	51	955	166	1.121
2017	45	695	236	931
2018	50	1.130	267	1.397

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları kursiyer sayısında 2015 yılına kadar artış eğilimi gösterirken sonrasında ise dalgalı bir eğilim göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 50 mesleki eğitim kursuna 1.397 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 267'si erkek, 1.130'u kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 80,9'unun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	Bahçıvan
Bahçıvan	Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Akrilik İplik Üretim İşçisi	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı
Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı	Saraciye Montajcısı
Akrilik İplik Üretim İşçisi	Turşucu	Sabun İmalatçısı (Geleneksel Yöntemlerle)
Saraciye Montajcısı	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	Ekmek Ustası
Sabun İmalatçısı (Geleneksel Yöntemlerle)	Tarak İşçisi-Trikotaj	Arıcı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise), Kadın Giyim Modelist Yardımcısı ve Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz-Elbise-Fantezi Elbise), Kadın Giyim Modelist Yardımcısı ve Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Kadın Giysileri Dikim Elemanı (Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise), Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı ile Kadın Giyim Modelist Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	3	0	9	9
2012	105	78	125	203
2013	269	241	364	605
2014	363	251	418	669
2015	504	480	653	1.133
2016	641	547	679	1.226
2017	981	1.605	1.732	3.337
2018	541	1.724	1.398	3.122

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı genel itibariyle artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 541 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 122 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 55,2'si kadınlardan, yüzde 44,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Garson (Servis Elemanı)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Sekreter
Reyon Görevlisi	Büro İşçisi	Reyon Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Reyon Görevlisi	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Büro İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Satış Görevlisi
Sekreter	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Tarak İşçisi-Trikotaj
Satış Görevlisi	Ön Muhasebeci	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Mardin ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Makineci (Dikiş), Satış Elemanı (Perakende) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	4	18	81	99
2012	0	0	0	0
2013	2	59	99	158
2014	1	65	36	101
2015	1	34	67	101
2016	4	34	77	111
2017	6	39	145	184
2018	7	150	130	280

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 7 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısından yararlanan katılımcı sayısı 2017 yılına göre yüzde 52,2 daha fazladır. Programa 2018 yılında 150'si kadın, 130'u erkek olmak üzere toplam 280 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

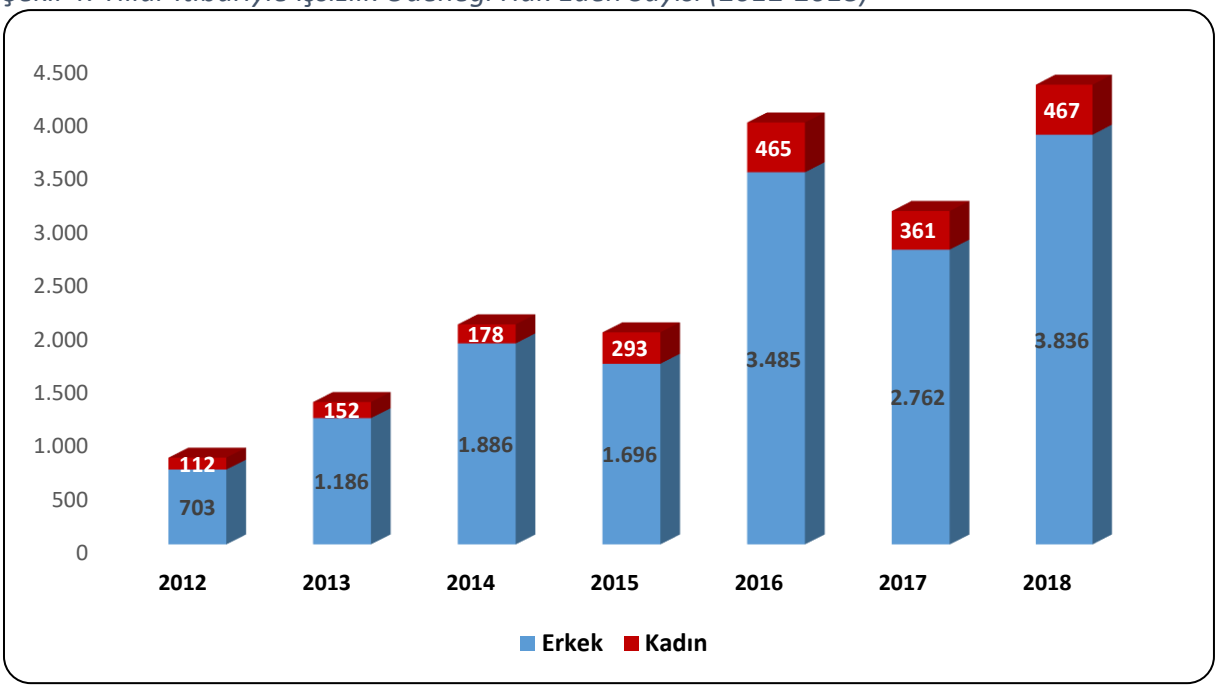

Kaynak: İŞKUR

Mardin ilinde 2018 yılında yüzde 10,9'u kadın olmak üzere 467 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 37,8 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Mardin ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile

part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Mardin ilinde 631 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 30 bin 977 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Mardin ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Mardin ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
Ulaştırma ve depolama	258
İmalat	141
İnşaat	79
Toptan ve perakende ticaret	66
Eğitim	20
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Diğer hizmet faaliyetleri	7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**631**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde Ulaştırma ve depolama sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Mardin ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 40,9'u Ulaştırma ve depolama sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 6,2 seviyesindedir. Bu durumda Mardin ilinde Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Ulaştırma ve depolama sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İmalat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 30,9 iken Mardin ilinde İmalat sektörünün payı

yüzde 22,4 düzeyindedir. Mardin ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarıdan fazlası Ulaştırma ve depolama ile İmalat sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Finans ve sigorta faaliyetleri ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Mardin ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

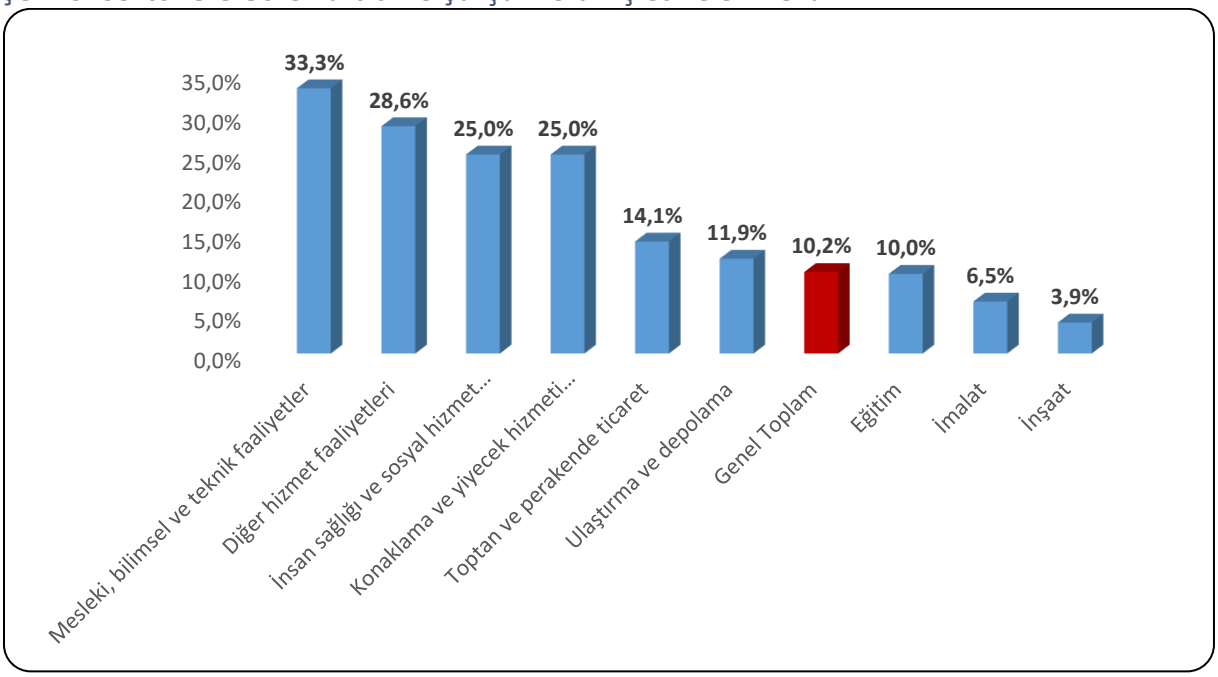

Kaynak: İPA 2019

Mardin ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 33,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 28,6'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 25 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

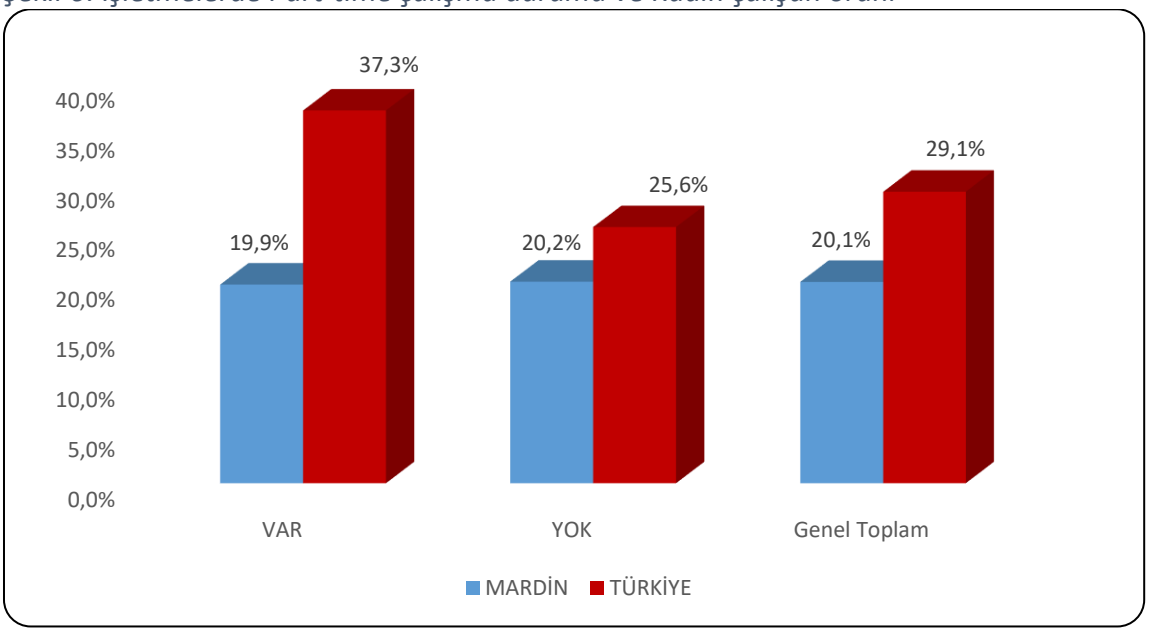

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Mardin ilinde bu oran yüzde 20,1 olarak gerçekleşmiştir. Mardin ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 20,2 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 19,9 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Part-time çalışma ülke genelinde kadın istihdamını olumlu yönde etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

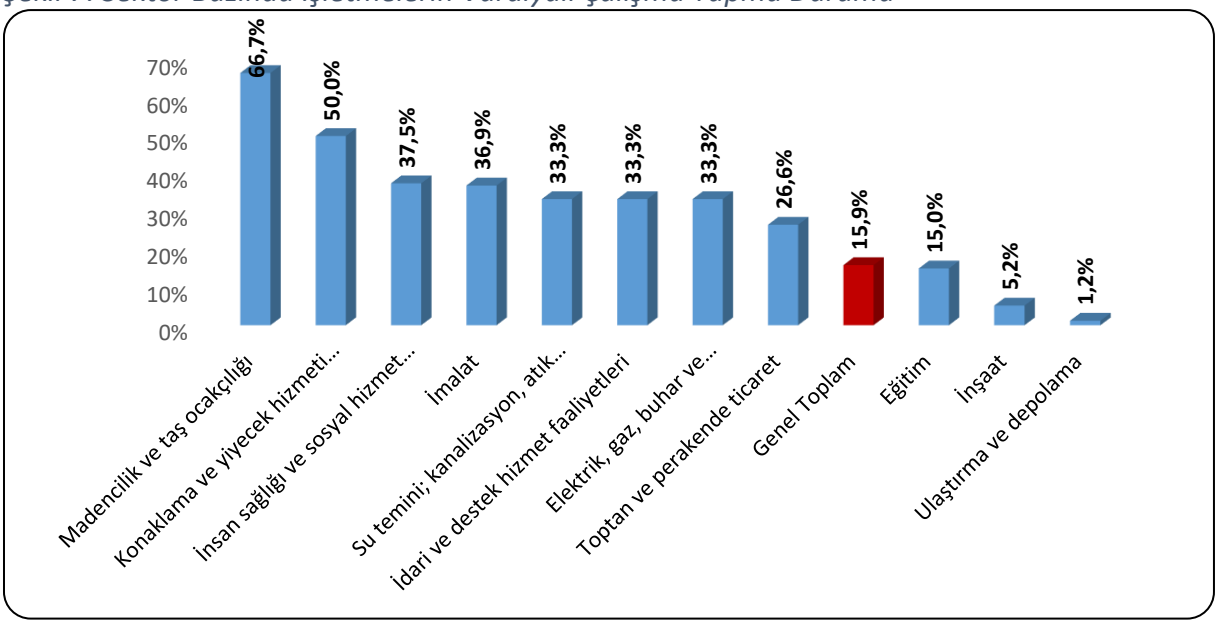

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde işletmelerin yüzde 15,9'unda vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Mardin ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektörlerinde görülmektedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve Depolama sektörü ise yüzde 1,2 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

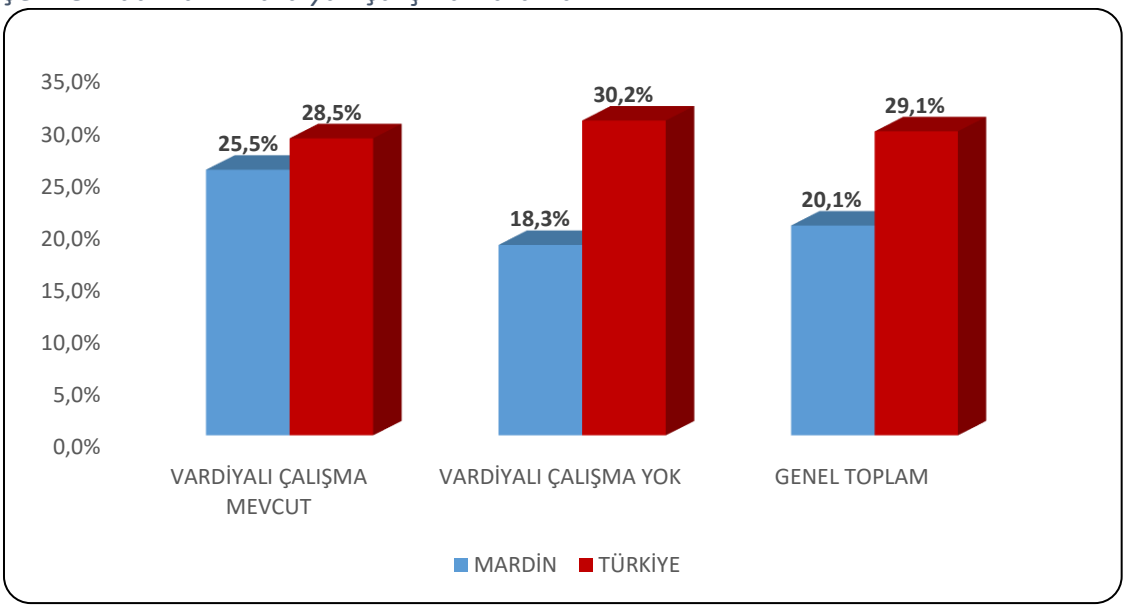

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime aksi yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Mardin ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 25,5'i kadın, yüzde 74,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 18,3'e düşmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Mardin ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 20,1'nin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 2'si kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Mardin ilinde Türkiye ortalamasına aksi yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

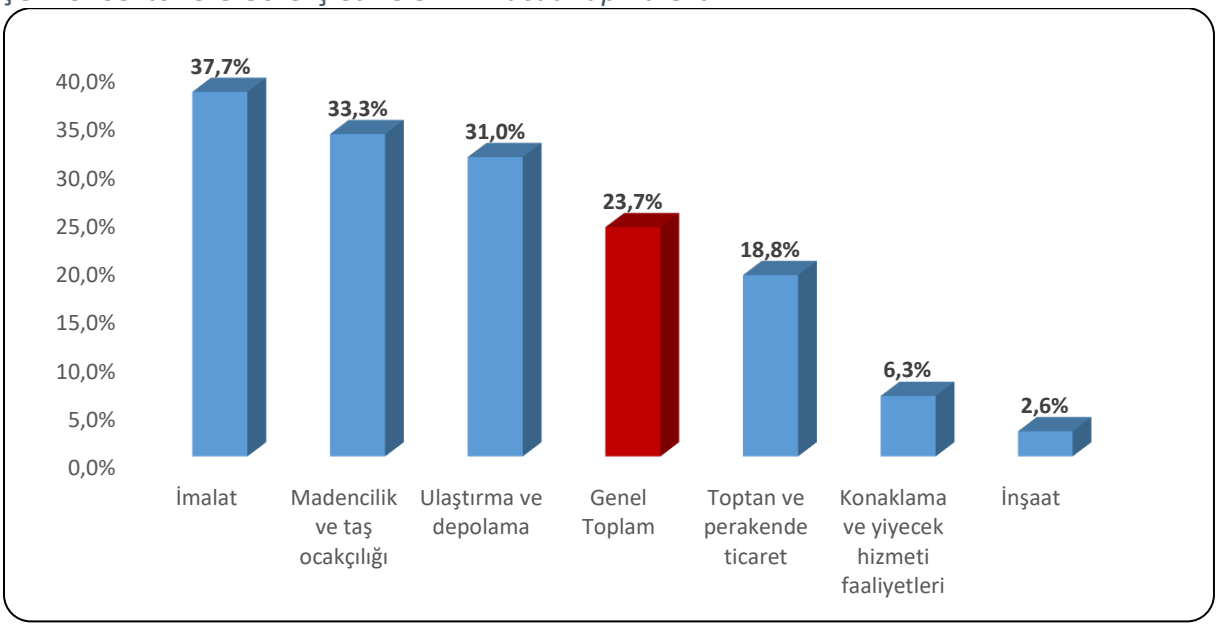

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilindeki işletmelerin yüzde 23,7'sinde ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 37,7'sinde ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Ulaştırma ve Depolama sektörü de ihracat yapan işletme oranı anlamında Mardin ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 22,4 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Mardin ilinde işletmelerin yüzde 9,4'ü e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	79,9%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	12,9%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	9,3%
Finansman yetersizliği	6,3%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	3,2%

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

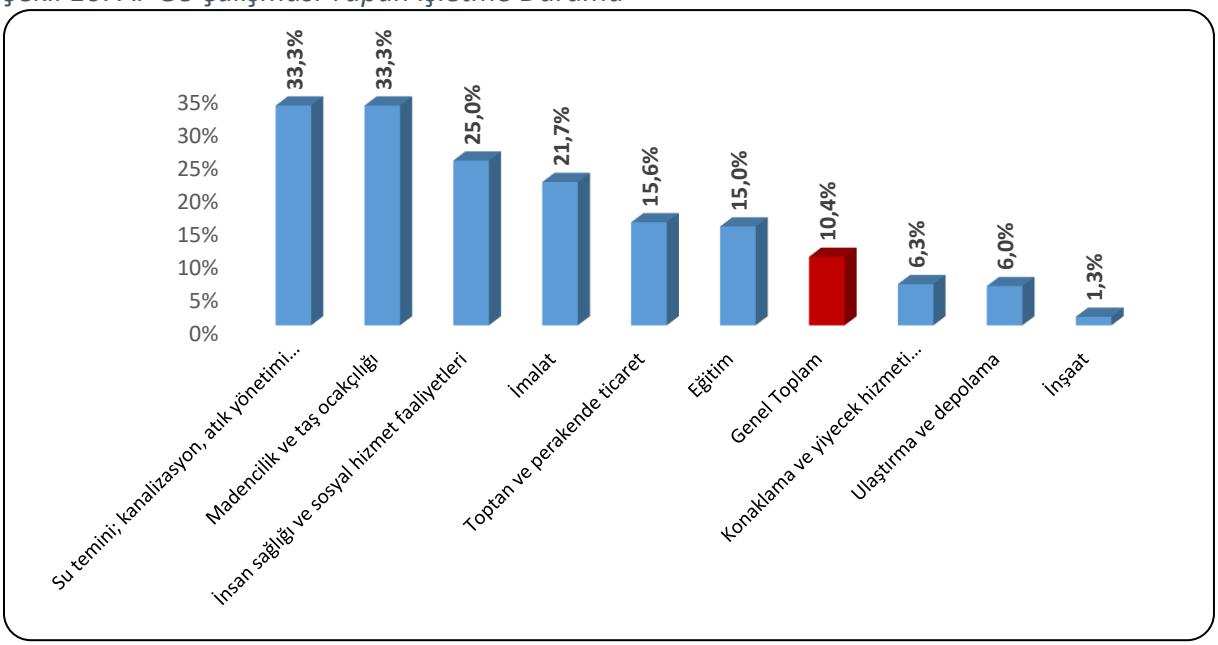

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 18 sektörden 9 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 10,4 olarak gerçekleşmiştir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 33,3'ü Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 25'i ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Mardin ilinde en fazla işletme Ulaştırma ve Depolama olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 6 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

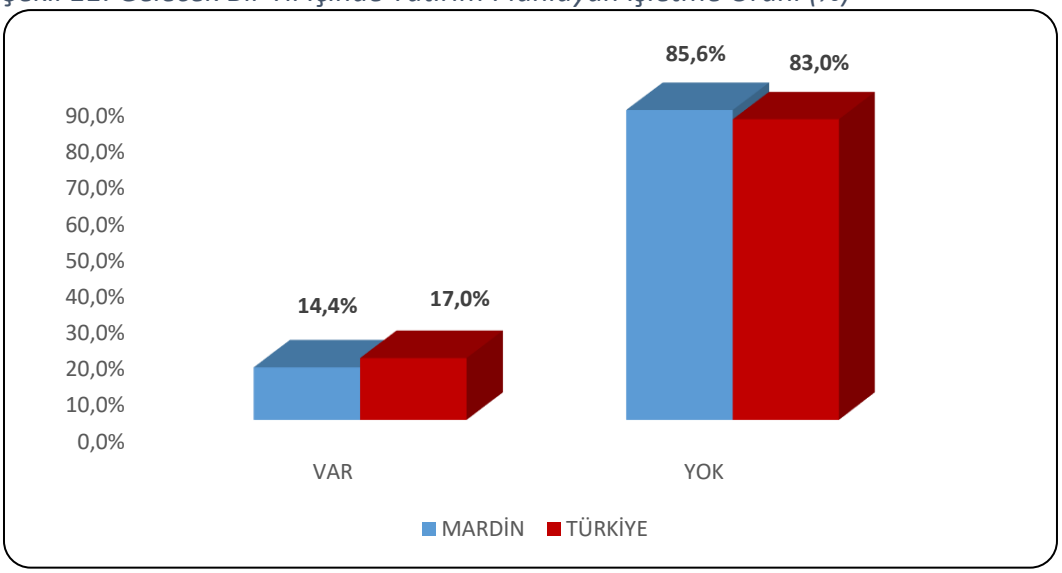

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 14,4'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

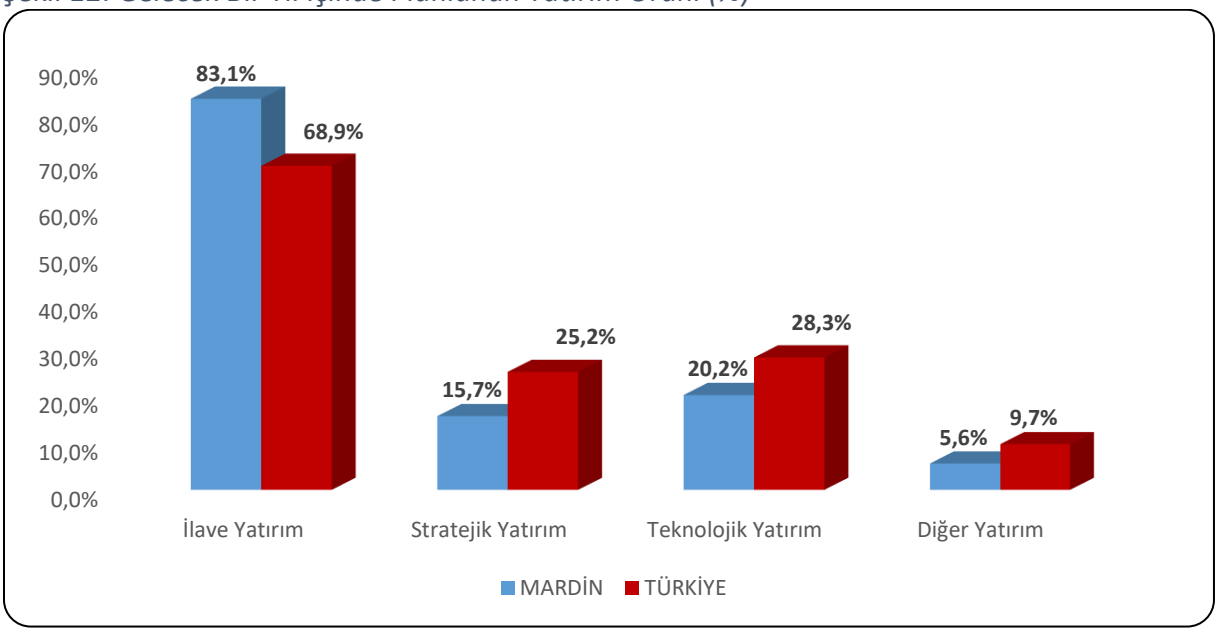

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Mardin ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 83,1'i ilave yatırım planlarken bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yüzde 20,2'si teknolojik yatırım ve üçüncü sırada ise yüzde 15,7'si stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan

işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

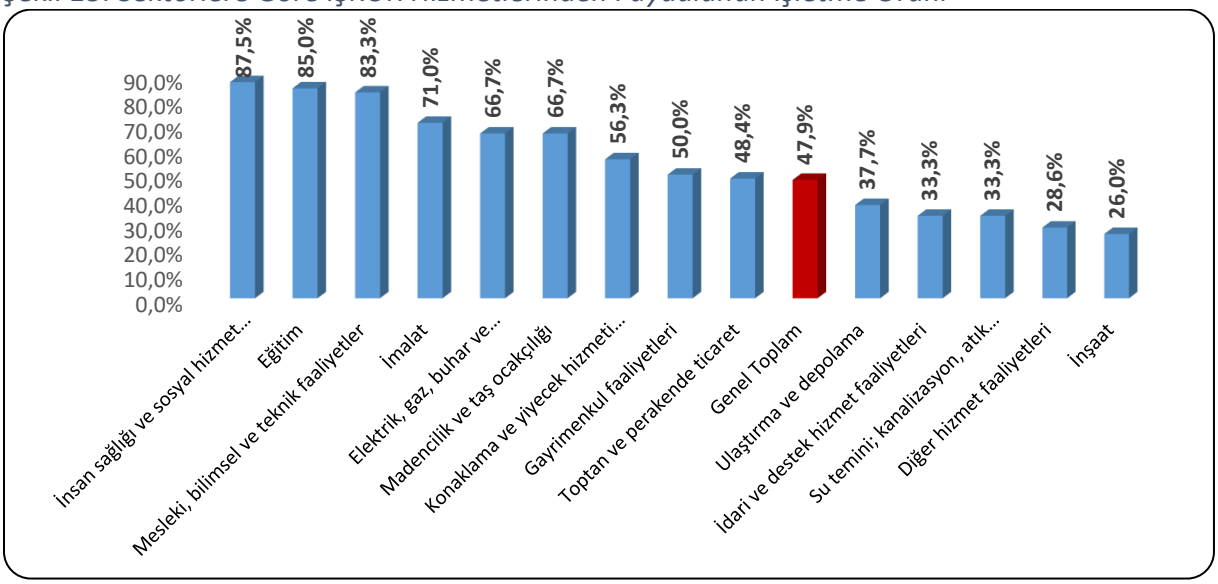

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Mardin ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 47,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Mardin ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları açısından yüzde 87,5 ile Mardin ilinde ilk sırada yer almaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan Ulaştırma ve Depolama sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 47,9'un altında yüzde 37,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	10,2%	65,3%	66,3%	75,5%	0,0%	21,4%	19,4%
Ulaştırma Ve Depolama	1,1%	62,1%	32,6%	49,5%	1,1%	0,0%	8,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret	0,0%	64,5%	61,3%	71,0%	0,0%	9,7%	25,8%
İnşaat	0,0%	90,0%	10,0%	15,0%	0,0%	0,0%	35,0%
Eğitim	0,0%	82,4%	58,8%	64,7%	0,0%	0,0%	29,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	77,8%	33,3%	77,8%	0,0%	0,0%	11,1%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	71,4%	71,4%	71,4%	0,0%	0,0%	28,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,0%	100,0%	40,0%	40,0%	0,0%	0,0%	60,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	80,0%	80,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,0%	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**3,7%**	**67,4%**	**50,1%**	**60,7%**	**0,3%**	**8,1%**	**18,3%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 50,1'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 67,4'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 60,7'si ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Mardin ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan Ulaştırma ve Depolama sektöründe işverenlerin yüzde 32,6'sı İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 62,1'i Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 49,5'u ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden İmalat sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 10,2'si faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenmesi İstenen Alanlar	Oran
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Sigorta Ve Prim Desteği	59,1%
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Ücret Desteği	55,0%
İşbaşı Eğitim Programı	44,3%
İşe Uygun Eleman Temini	33,4%
Çalışanların Niteliklerinin Artırılması İçin Mesleki Eğitim Desteği Sunulması	8,6%
İşyerime Özel Sektörel Danışmanlık Vermesi	3,2%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 59,1'i yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşbaşı Eğitim Programı seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

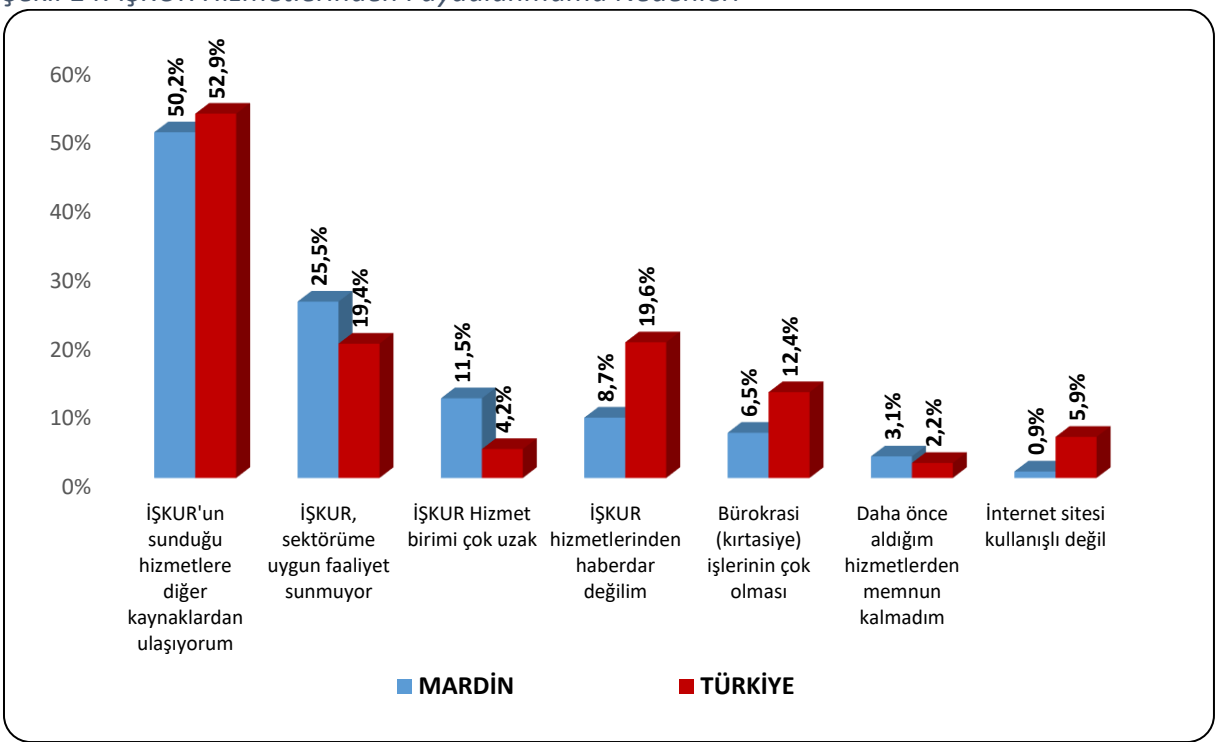

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 50,2 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 25,5 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 11,5 ile İŞKUR Hizmet birimi çok uzak olunması

gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Mardin ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Mardin iline göre daha yüksek seviyededir. Mardin ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Mardin ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Mardin ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 30 bin 977 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 24 bin 739 erkek çalışan ve 6 bin 238 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	3.556	7.199	10.755
Ulaştırma ve depolama	157	7.579	7.735
İnşaat	599	3.012	3.611
Toptan ve perakende ticaret	407	1.773	2.180
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	431	1.577	2.008
Madencilik ve taş ocakçılığı	38	1.065	1.103
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	468	541	1.009
Eğitim	325	517	842
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	73	684	757
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	77	469	546
Diğer hizmet faaliyetleri	50	85	135
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	29	101	130
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15	90	106
Gayrimenkul faaliyetleri	6	34	40
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	9	14
Bilgi ve iletişim	1	3	4
Genel Toplam	**6.238**	**24.739**	**30.977**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Mardin ilinde çalışanların yarısından fazlası İmalat ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 59,7'si bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 57'si İmalat sektöründe çalışmaktadır. Mardin ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışanların önemli kısmını kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2.049	12.652	14.700
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.206	4.081	5.287
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	421	1.863	2.284
Hizmet Ve Satış Elemanları	487	1.609	2.095
Profesyonel Meslek Mensupları	753	1.331	2.084
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	491	1.460	1.951
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	772	1.069	1.840
Yöneticiler	45	491	536
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	15	183	199
Genel Toplam	**6.238**	**24.739**	**30.977**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar oranı yüzde 47,5 seviyesindedir. Mardin ilindeki kadın çalışanların yüzde 32,8'i; erkek çalışanları ise yüzde 51,1'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 17,1'i bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 7,4 oran ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır.

Mardin ilinde Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar en fazla kadın ve erkek çalışan sayısına sahip meslek grubudur.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Tasıma	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Makineci (Dikiş)
Tır-Çekici Şoförü	Müşteri Temsilcisi	Tır-Çekici Şoförü
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Hemşire	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Büro İşçisi	Büro Memuru (İdari İşler)	Büro İşçisi
Müşteri Temsilcisi	Büro İşçisi	Ütücü
Ütücü	Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Kalite Kontrolcü	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Tıbbi Sekreter	Beden İşçisi (İnşaat)

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Mardin ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil) ve Müşteri Temsilcisi; Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek ise Şoför-Yük Taşıma, Makineci (Dikiş) ve Tır-Çekici Şoförü meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

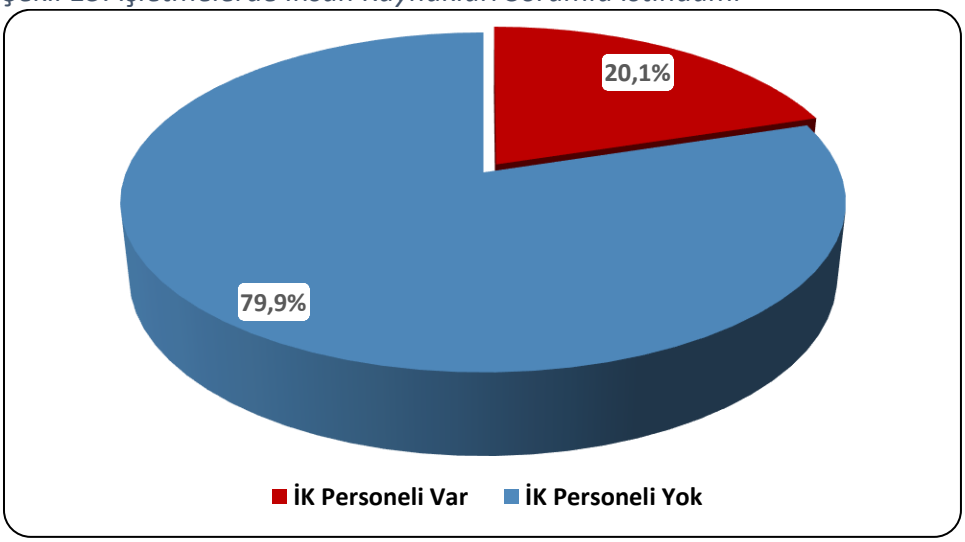

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Mardin ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yalnızca yüzde 20,1'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. Ulaştırma

ve Depolama sektöründe bu oran yüzde 10,3, İmalat sektöründe yüzde 32,6 ve İnşaat sektöründe ise yüzde 9,1 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

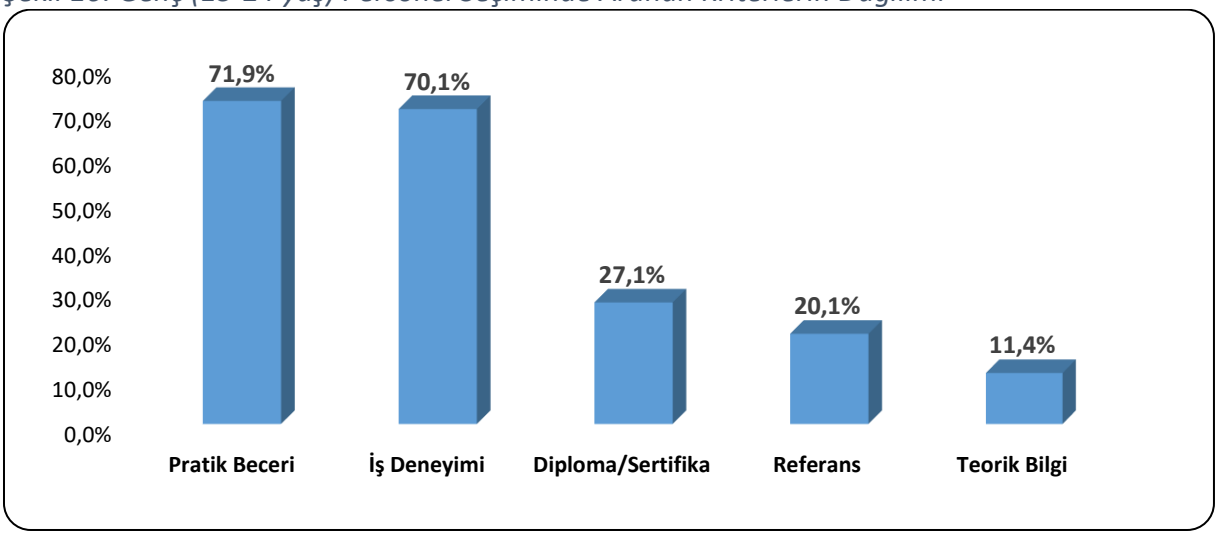

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 71,9'u Pratik Beceri, yüzde 70,1'i İş deneyimi ve yüzde 27,1'i ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Mardin ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma/Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Mardin ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İmalat	781	6,8%	28,9%
Toptan ve perakende ticaret	82	3,6%	12,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	55	4,8%	66,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18	0,9%	6,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	3,3%	37,5%
Ulaştırma ve depolama	15	0,2%	3,2%
İnşaat	6	0,2%	5,2%
Eğitim	5	0,6%	5,0%
Genel Toplam	**982**	**3,1%**	**11,4%**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 72 işletmede 982 açık iş tespit edilmiştir. Mardin ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. Ulaştırma ve Depolama sektörü Mardin ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 982 kişilik açık işin yüzde 1,6'sına tekabül eden 15 kişilik kısmı, Ulaştırma ve Depolama sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ve Eğitim sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Mardin ilinde açık iş oranı yüzde 3,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Mardin ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Mardin ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,8 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Mardin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 11,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

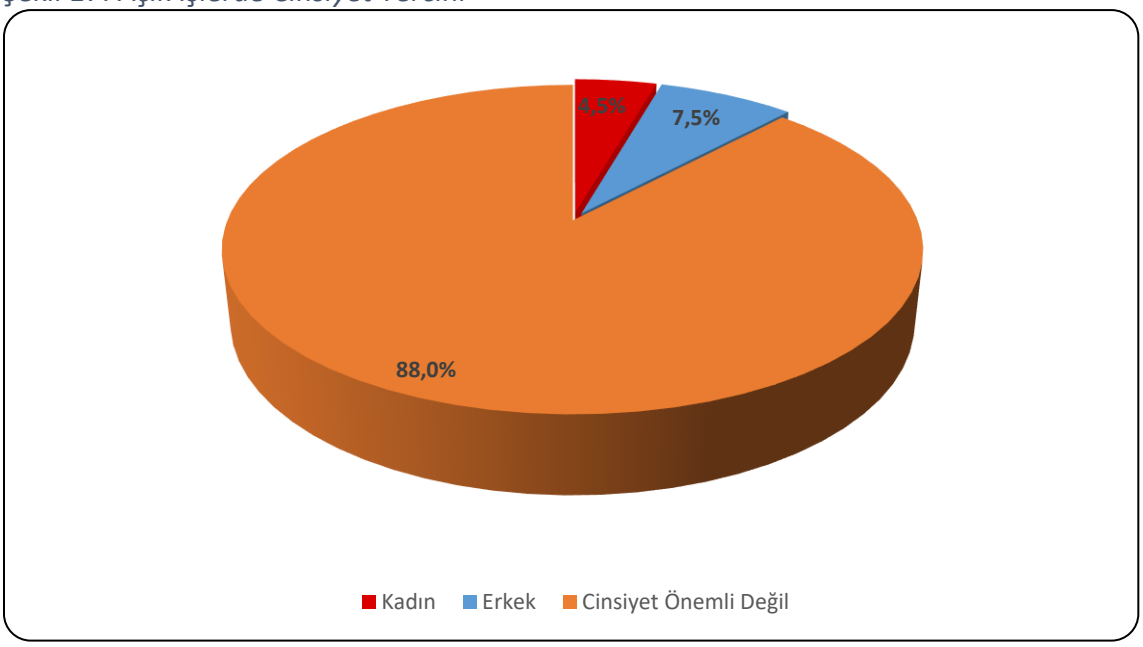

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Mardin ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Mardin ilinde işverenler açık işlerin yüzde 88'inde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Mardin ilinde yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Mardin ilinde ise işverenlerin yüzde 7,5'i mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

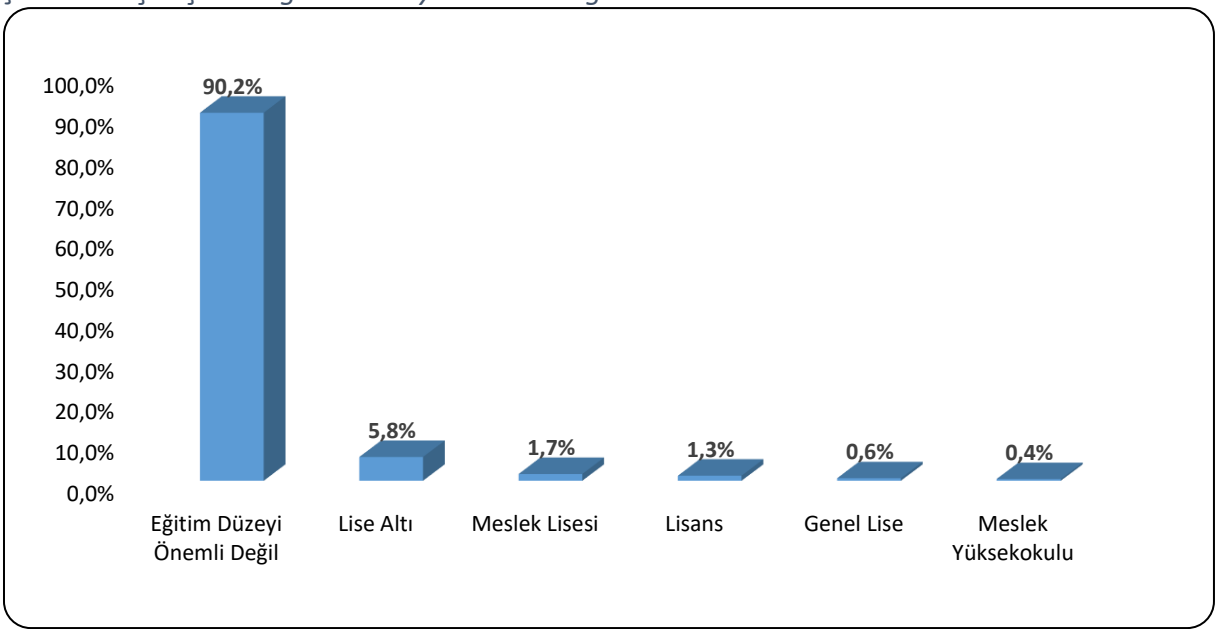

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Mardin ilindeki açık işlerin yüzde 90,2'sinde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 5,8'inde ise Lise Altı mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

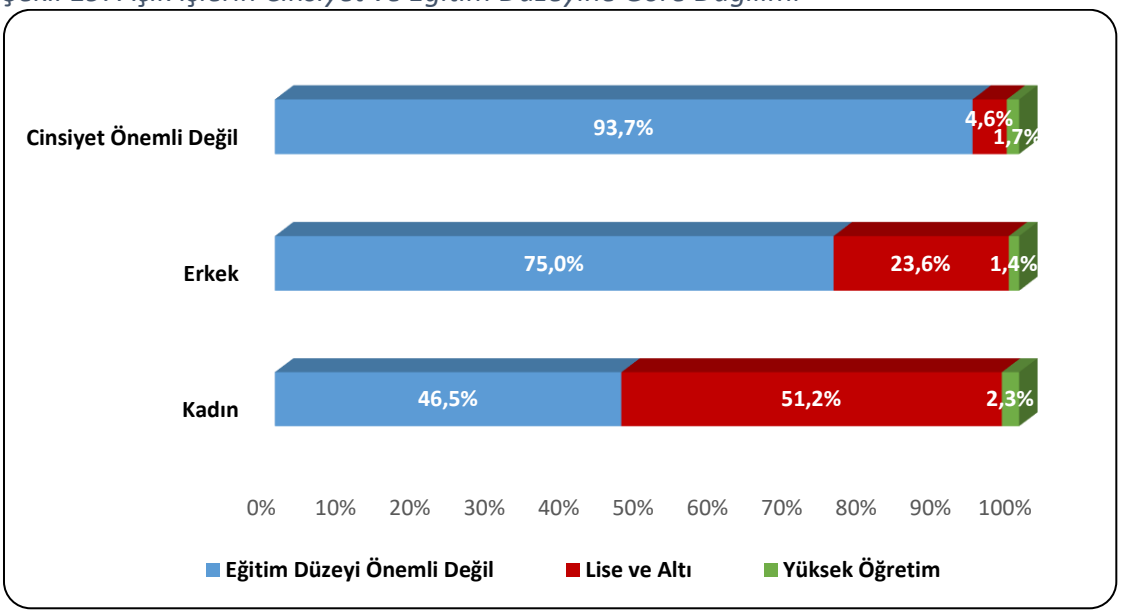

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 4,6 oranında lise ve altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 1,7 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 93,7 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 75 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 46,5 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

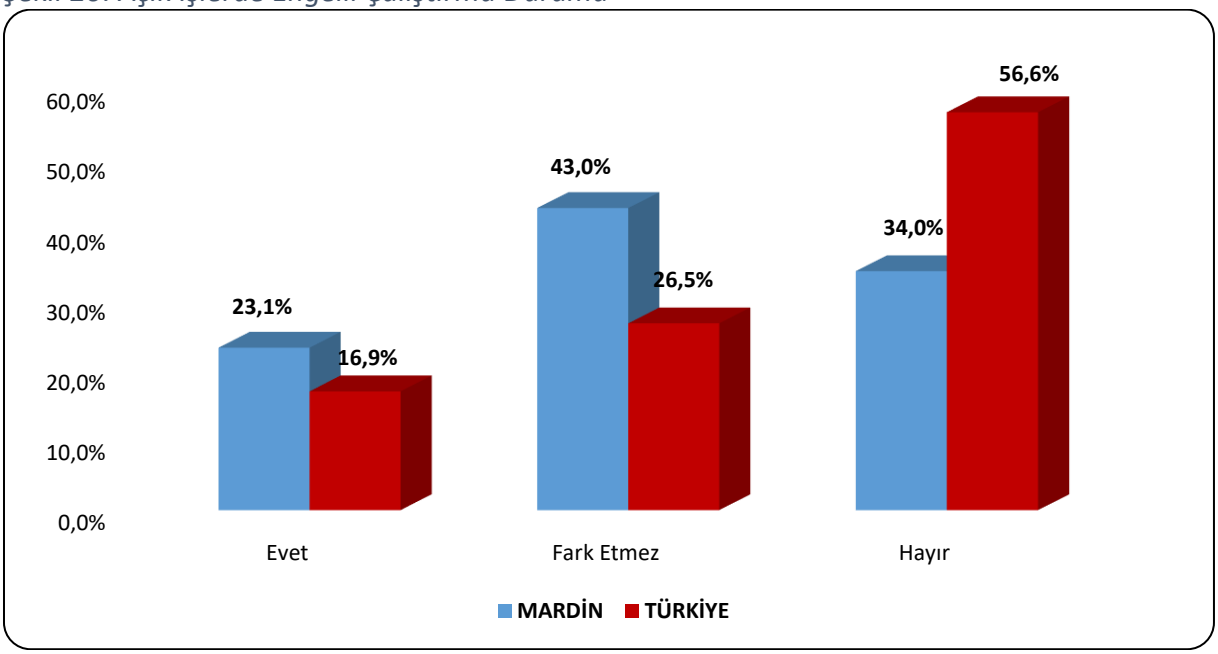

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Mardin ilinde mevcut açık işlerin yüzde 23,1'İnde işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 43 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 66,1'inde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Mardin ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

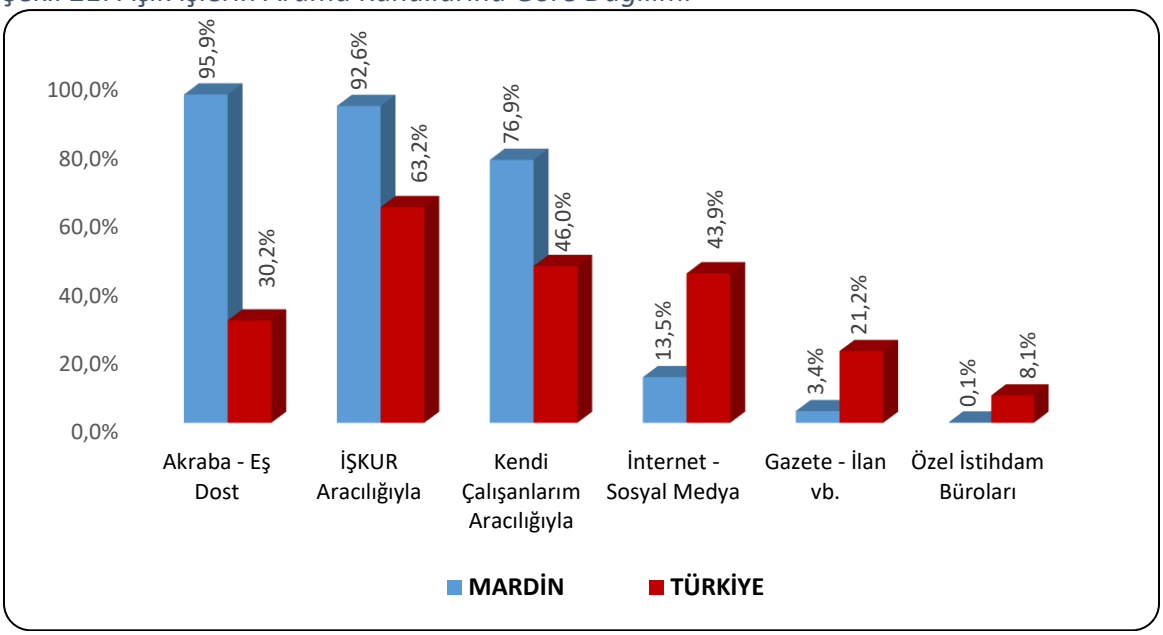

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Mardin ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Mardin ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 92,6 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Mardin ilinde birinci sırada yüzde 95,9 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 76,9 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Takım Çalışması	3	2	1	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	3	4	4
İletişim ve İfade Yeteneği	6	4	6	5
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	7	-	5	6
Analitik Düşünebilme	5	-	7	7
Bilgisayar Kullanımı	8	5	8	8
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	-	9	9
Yabancı Dil	-	-	10	10

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için birinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde işverenler tarafından Takım Çalışması en çok aranan beceridir.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	682	4,4%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	179	7,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	51	1,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	26	1,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19	1,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	12	0,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	7	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	3	1,5%
Yöneticiler	2	0,4%
Genel Toplam	**982**	**3,1%**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 69,5'dir. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanları meslek grubu bulunmaktadır.

Mardin ili için tespit edilen yüzde 3,1'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 7,3 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	97,4%	2,6%	12,6%	94,0%	87,1%	0,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	100,0%	1,7%	4,6%	97,7%	43,8%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	79,9%	4,0%	30,1%	75,9%	79,9%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	100,0%	40,0%	4,0%	92,0%	56,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	68,4%	0,0%	36,8%	89,5%	73,7%	5,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	66,7%	8,3%	58,3%	58,3%	66,7%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	85,7%	0,0%	71,4%	14,3%	28,6%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	50,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**95,9%**	**3,4%**	**13,5%**	**92,6%**	**76,9%**	**0,1%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Yöneticiler, Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin çoğunda İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	3	7	6	8	5	4	2	-	1
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Kamyon Şoförü	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
Ütücü	-	3	-	-	-	-	1	4	-	2
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	-	-	-	-	-	-	3	1	-	2
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Tilki Overlok Makineci	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Çorap Örme Makinesi Operatörü	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	-	4	-	-	-	-	3	2	-	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Mardin ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (Dikiş), Kamyon Şoförü, Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı, El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Çorap Örme Makinesi Operatörü, Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe, Ütücü mesleğinde aranan becerilerde ilk sırada Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ön plana çıkmaktadır.

Ortacı/Ayakçı (Tekstil) ve Tilki Overlok Makineci mesleklerinde Takım Çalışması ilk sırada aranmaktadır. Kadın Giyim Modelist Yardımcısı mesleği için Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada aranan becerdir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Aşçı Yardımcısı	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Otobüs Muavini	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Oto Bakım Onarımcısı (Oto Mekanikleri)	Kamyon Şoförü	Kamyon Şoförü
Pazarlamacı	Makine Bakım Ustası	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Beko Loder (Kazıcı - Yükleyici) Operatörü	Ütücü	Ütücü
Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Elektrik Teknikeri	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Sekreter	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)
Çaycı	Mermer Çıkarma İşçisi	Tilki Overlok Makineci	Tilki Overlok Makineci
-	Garson (Servis Elemanı)	Çorap Örme Makinesi Operatörü	Çorap Örme Makinesi Operatörü
-	Tesviyeci	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde en fazla açık iş olan ilk üç meslek; Makineci (Dikiş), Kadın Giyim Modelist Yardımcısı, Kamyon Şoförü meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Makıneci (Dikiş), Kat Hızmetlerı Elemanı/Kat Görevlisi ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Aşçı Yardımcısı, Otobüs Muavini ve Oto Bakım Onarımcısı (Oto Mekanikeri) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Kadın Giyim Modelist Yardımcısı, Kamyon Soförü meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Mardin ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Mardin ilinde ise 20+ istihdamlı 94 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Mardin ilindeki işletmelerin yüzde 14,9'u son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Mardin ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Bilgi ve İletişim sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat, İnşaat ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

Ulaştırma ve Depolama sektörü gibi Mardin ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	649
Toptan Ve Perakende Ticaret	55
İnşaat	19
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	18
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	16
Eğitim	13
Ulaştırma Ve Depolama	11
Diğer Hizmet Faaliyetleri	6
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	5
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	3
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0
Gayrimenkul Faaliyetleri	0
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0
Bilgi Ve İletişim	0
Genel Toplam	**799**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 799 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Mardin ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 81,3'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

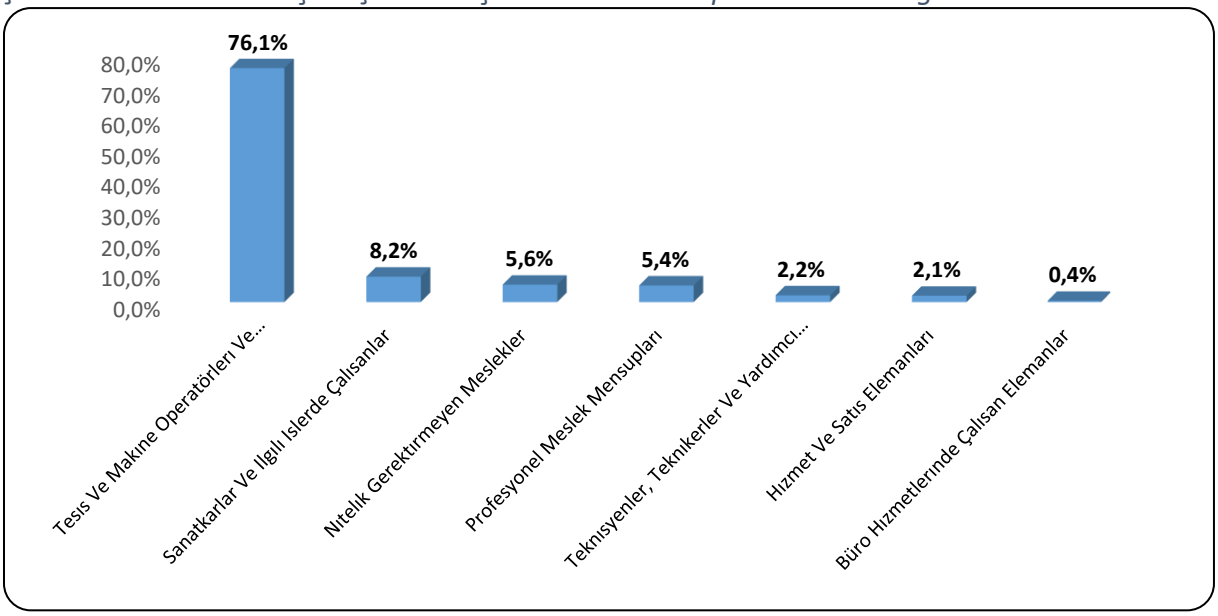

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 608 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 76,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de Mardin ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	532
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	20
Paketleme İşçisi	18
Ütücü	16
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	10
Tilki Overlok Makineci	10
Hemşire	10
Kamyon Şoförü	10
Garson (Servis Elemanı)	10
Sentetik Çuval İmal Makinesi Operatörü	10
Diğer	150
Toplam	**799**

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 532 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 20 kişi ile El Ve Makine Dikişçisi (Genel) ve 18 kişi ile Paketleme İşçisi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş) ve Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Mardin ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Ütücü, El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Kamyon Şoförü ve Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

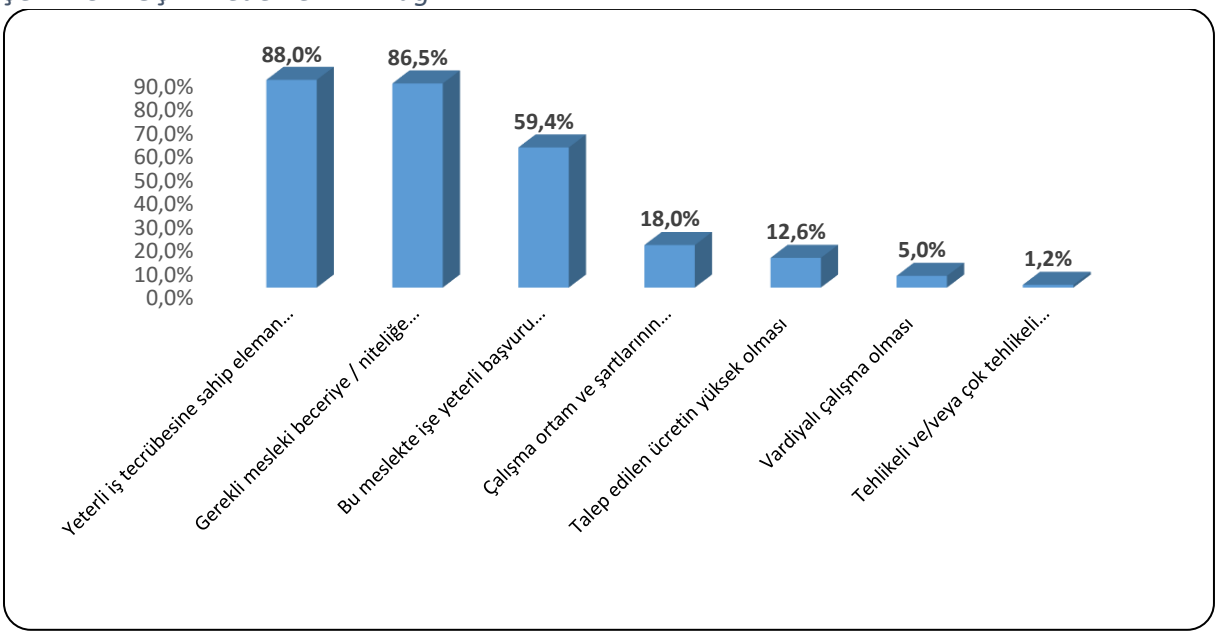

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	61,1%	85,4%	92,3%	16,4%	9,9%	2,8%	0,0%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Paketleme İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ütücü	49,6%	18,9%	100,0%	0,0%	18,9%	0,0%	0,0%
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tilki Overlok Makineci	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hemşire	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kamyon Şoförü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	100,0%	60,0%	0,0%	0,0%	10,0%	0,0%
Sentetik Çuval İmal Makinesi Operatörü	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. El ve Makine Dikişçisi (Genel), Tilki Overlok Makineci, Hemşire ve Sentetik Çuval İmal Makinesi Operatörü gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli Başvuru yapılmaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır. Vardiyalı çalışma olması ise yalnızca Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Sentetik Çuval İmal Makinesi Operatörü meslekleri için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Mardin ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mardin ilinde işletmelerin yüzde 17,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Mardin ilinde ise yüzde 4,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Ulaştırma Ve Depolama	7,1%	3,2%	8,3%	81,3%
İmalat	38,4%	4,4%	5,1%	52,2%
İnşaat	11,7%	11,7%	9,1%	67,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret	20,3%	4,7%	9,4%	65,6%
Eğitim	25,0%	5,0%	15,0%	55,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	37,5%	6,3%	6,3%	50,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13,3%	0,0%	20,0%	66,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	12,5%	0,0%	0,0%	87,5%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	14,3%	0,0%	14,3%	71,4%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Bilgi Ve İletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**17,7%**	**4,9%**	**8,8%**	**68,7%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla İmalat, Eğitim, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler ile İnşaat sektörüdür. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde yer alan işletmelerin çoğunluğu gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Gayrimenkul Faaliyetleri, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Bilgi Ve İletişim sektöründeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilişkin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	746	37,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	19	14,4%
İmalat	1.415	13,2%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	50	9,2%
Toptan Ve Perakende Ticaret	161	7,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	4	3,1%
Eğitim	13	1,6%
Ulaştırma Ve Depolama	78	1,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5	0,5%
İnşaat	14	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi Ve İletişim	0	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	-8	-7,8%
Genel Toplam	**2.498**	**8,1%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Mardin ilinde ise bu oran yüzde 8,1 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 1.415 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 37,1 ile İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri

sektöründe beklenmektedir. Mardin ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörüdür.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Nıdo
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	744	40,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.268	8,6%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	128	5,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	227	4,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	59	2,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	39	1,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	3	1,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	27	1,4%
Yöneticiler	2	0,4%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**2.498**	**8,1%**

Kaynak: İPA 2019

Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 1.268 kişilik artış ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 2 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Un İmal İşçisi
Ütücü	Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri
Tır-Çekici Şoförü	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Soğuk Demirci
Kalite Kontrolcü	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları
Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Parke Döşeyicisi
Paketleme İşçisi	Endüstriyel Mekanik Teknisyeni
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Beton Transmikser Operatörü

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Makineci (Dikiş), Müşteri Temsilcisi ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) olup, İnşaat Boyacısı/Boyacı, Beden İşçisi (İnşaat) ve Un İmal İşçisi meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci (Dikiş) mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır. Mardin ili için İmalat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Mardin ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

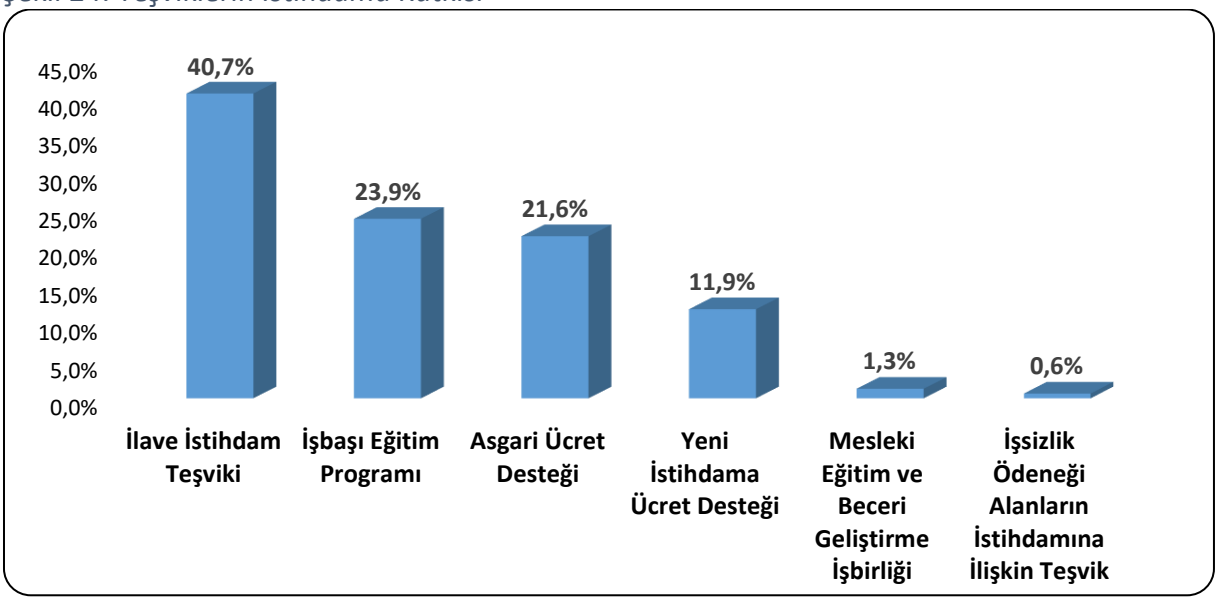

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İşbaşı Eğitim Programı Teşviki yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

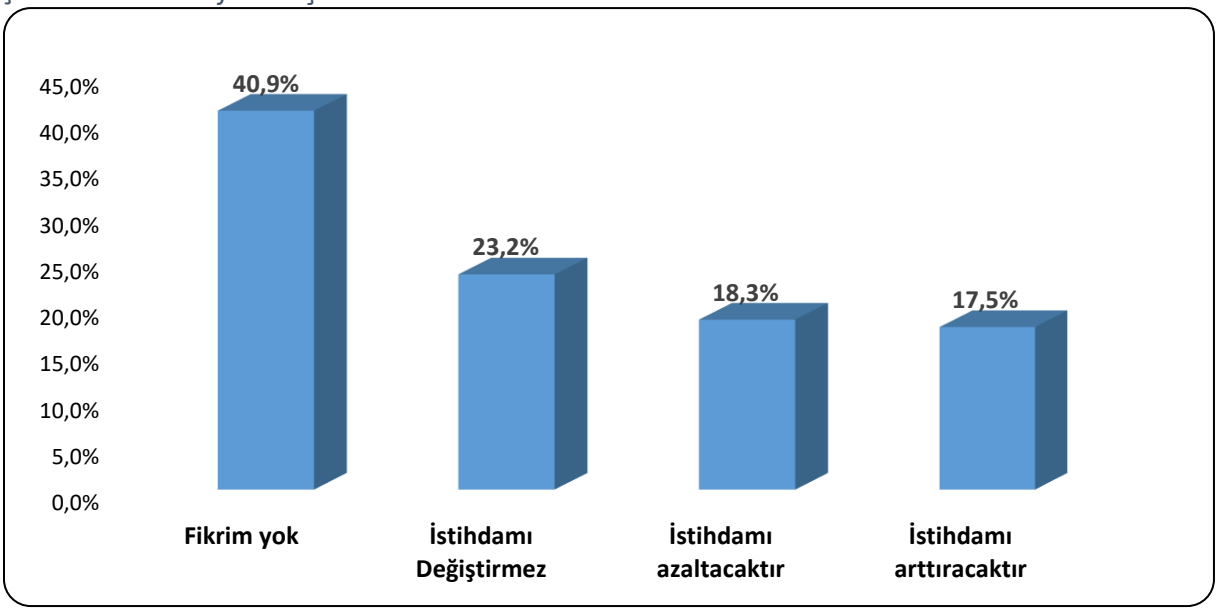

Kaynak: İPA 2019

Mardin ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 17,5'u istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 18,3'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 23,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değişmeyeceği görüşündeyken, yüzde 40,9'u ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Mardin ilinde; Bilgi ve iletişim sektöründe işverenlerin tamamı, Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe ise işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Mardin İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Mardin ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 20,6 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 25'tir.

Mardin ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Mardin'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Mardin ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 79,9'u erkeklerden, sadece yüzde 20,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, Diğer Hizmet Faaliyetleri İle Finans ve Sigorta Faaliyetleri gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Mardin ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Mardin ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası Mesleki Eğitim Kursları kapsamında 50 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 1.397 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

2014-2018 beş yıllık dönemde; Aktif İşgücü Programlardan yararlanan katılımcı sayısı yüzde 171,4 Bireysel Görüşme Hizmetlerinde faydalanan kişi sayısı yüzde 507,8 İşe Yerleştirme Hizmetlerinden Yararlanan kişi sayısı yüzde 186,2 oranlarında artırmıştır. Aktif İşgücü Hizmetleri programlarının etkinliğinin artmasıyla kuruma kayıtlı işsiz sayısı ile bireysel görüşme sayısının artmasında etken olmuştur.

Mardin ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir.

Mardin ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 72 işletmede 982 açık iş tespit edilmiştir. Mardin ilinde İmalat sektörü açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 982 kişilik açık işin yüzde 79,5'una tekabül eden 781 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Madencilik ve Taş Ocaklığı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti, Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ve Eğitim sektörleridir.

Mardin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 11,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Mardin ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 69,5'tur.

Açık işlerin yüzde 90,2'sinde; işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok iletişim ve ifade yeteneği, pazarlama gücü ve meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mardin ilinde işletmelerin yüzde 17,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Mardin ilinde ise yüzde 4,9 olarak gerçekleşmiştir.

Mardin ilindeki işverenlerin yüzde 40,7'si, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Mardin ilinde; Bilgi ve iletişim sektöründe işverenlerin tamamı, Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe ise işverenlerin yarısı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Mardin ilinde 2018 yılında 4,2 Milyar Lira ihracat yapılırken Türkiye'de ihracat yapan iller sıralamasında 20'nci sırada yer almaktadır.

2018 TÜİK TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgesel verileri incelendiğinde çalışanların yüzde 14,6'sı Tarımda, yüzde 20,2'si Sanayide, yüzde 65,2'si ise Hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : …….. Unvanı :……

Tarih : …… Telefonu : ……

E-Posta :…… İmza/Kaşe : ……

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İstermisiniz? 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği. 0. Fiziki ve			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.